

Route 2 Haarlemmerstraat

De route kunt u komend vanaf de Grote Krocht of vanaf de Hogeweg richting de Katholieke kerk gaan lopen. De start van route 2 is vanaf de villa's aan de Grote Krocht.

De Grote Krocht was oorspronkelijk een woonstraat voor de gegoede burgers. Er stonden grote woningen met lange voortuinen met een serre of loggia. Aan de zuidzijde was nog geen bebouwing, daar lag net als bij de Kleine Krocht ook een groot weiland. Later werd de Grote Krocht een winkelstraat.

Op nummer 25 is een gevelsteen aangebracht. Deze gevelsteen werd op 5 mei 1995 onthuld ter herinnering aan 'De kleine patriot' het verzetsblad. Het blad werd uitgegeven door de gelijknamige illegale groep onder leiding van Arend Bos die in de oorlogsjaren in en rond Zandvoort opereerde. Als ondertitel kreeg het blad mee, 'Het populaire blad voor Zandvoort'.

1) Loop de Grote Krocht uit, blijf links de weg volgen, u passeert diverse monumentale woningen.

2) Steek de Cornelis Slegersstraat over. Blijf aan de linkerkant lopen. U passeert de allereerste Katholieke kerk dat nu theater De Krocht is.

De tijd van de schuilkerken is voorbij. Op 3 Maart 1854 gaat de eerste spade de grond in voor de St. Agathakerk. Op 18 April wordt de gedenksteen gelegd die nog steeds aanwezig is aan de linkerkant van theater De Krocht. Door de steenkapper Toepoel laat de pastoor l'Ami boven de ingang van de kerk de woorden inkappen: Sanctuarium meum metuite, hetgeen vertaald betekent 'Hebt eerbied voor mijn heiligdom'. De tekst is nog te zien boven de ingang van het gebouw.

De St. Agathakerk is in de zomermaanden op woensdag- en zaterdagmiddag geopend.

3) Na een bezoekje aan de St. Agathakerk steekt u de Koninginneweg over en loopt u rechtdoor naar de Haarlemmerstraat. Blijf nog steeds aan de linkerkant lopen. In de Haarlemmerstraat zijn 31 woningen een Gemeentelijk monument, 5 woningen zijn in deze straat Rijksmonumenten (20-22-37 en 43-51).

De Haarlemmerstraat

De geschiedenis van de Haarlemmerstraat in Zandvoort

De Haarlemmerstraat werd tot 1881 “Haarlemmerstraatweg” genoemd. In de geschiedenis gaat deze straat terug tot 1828, als verbindingsweg tussen Haarlem en Zandvoort.

1900

De Haarlemmerstraat werd bebouwd. In 1899 stonden er negen villa's. In de winter werd het aantal huizen vergroot met 15 villa's. Deze werden ingericht voor de verhuur. De Haarlemmerstraat had een grote aantrekkingskracht. Wanneer het 's avonds te koel was om aan zee te zitten was het daar fijn om buiten te genieten. De straat was druk aangezien het de enige weg was naar Haarlem. Ook de tram, gelegen achter de huizen, gaf veel gezelligheid. De meeste gebouwen waren en zijn nog voorzien van veranda's en tuintjes, waardoor ze een charmant aanzien krijgen.

Het begon als zandpad

De Zandvoortse laan/Haarlemmerstraat werd destijds “de Santvoorder Wech” genoemd en verbond de dorpskern van Zandvoort en de stad Haarlem en kwam uit op de belangrijke Herenweg. Via deze zogenoemde visserspaden brachten de vislopers de verse vis naar de Vishal op de Grote Markt in Haarlem.

In de 19de eeuw werd verharding van de verbindingsweg noodzakelijk geacht, omdat de belangstelling voor Zandvoort als badplaats snel groeide. Tussen 1824 en 1828 werd de Santvoorder Wech op initiatief van enkele notabelen bestraat. Men noemde het de Zandvoortselaan - Haarlemmerstraat. Tegelijkertijd werd de Zandvoortse- laan doorgetrokken middels een 'hogeweg' over het duin richting de kust ter ontsluiting van Hotel Groot Badhuis.

Omstreeks 1900 kwam er bebouwing langs de Zandvoortselaan en de Hogeweg bestaande uit badvilla's en pensions in de typische badplaatsarchitectuur met erkers en veranda's.

Haarlemmerstraat 6 Warda

Gebouwd in 1895. Haarlemmerstraat 6 (voorheen nummer 2) is een van de oudste huizen van de straat en heeft op het dak een prachtige versiering met de naam Warda. Als je goed kijkt zie je een vrouw met lange gekrulde haren en een zeemeerminnenstaart.

Warda is een germaanse naam en staat voor hoeder of bewaarder

Haarlemmerstraat 27 (gemeentelijk monument)

Het woonhuis heeft een vooruit gebouwde serre over de volle breedte van het pand, waarin centraal de voordeur is opgenomen.

Het op één na oudste pand van de Haarlemmerstraat (bouwjaar omstreeks 1875) had oorspronkelijk een koetshuis en een paardenstal. Het metselwerk is uitgevoerd met een pleisterlaag en wit geschilderd. Alleen de ramen van de dakkapellen en het centraal geplaatste dakhuis bezitten nog de originele indeling; de drie genoemde elementen zijn voorzien van tentvormige daken.

Haarlemmerstraat 37 (rijksmonument)

Verandawoning “Fleur”, nu Domburg geheten. Gelegen aan de noordzijde van de Haarlemmerstraat 37. Gebouwd in 1906 naar ontwerp van W.F. Doeglas in de trant van de Art Nouveau.

De woning is van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een typologische ontwikkeling van het woonhuis omstreeks 1900.

Haarlemmerstraat 44 en 46 (rijksmonument)

Dubbele verandawoning. Huisnummer 44 “Summerhouse” en huisnummer 46 “Nos vacances”.

Deze woningen zijn gebouwd omstreeks 1910 in de stijl van de Art Nouveau. De dubbele verandawoning staat aan de zuidzijde van de Haarlemmerstraat en vormt een hoekwoning. Aan beide zijden van deze straat zijn omstreeks deze periode vele verandahuizen gebouwd. De beide woningen zijn ten opzichte van elkaar gespiegeld. Nummer 44 is de westelijke woning op de hoek.

4) Aan het eind van de Haarlemmerstraat slaat u bij de verkeersrotonde en de bushalte links af. U loopt dan in de Kostverlorenstraat.

Nummer 46 is de oostelijke variant die van de twee woningen de meeste wijzigingen heeft ondergaan. Het interieur van nummer 44 verkeert nog grotendeels in de originele staat en bevat onder meer de oorspronkelijke schuifdeur met glas in lood. In de voorkamer een schouw met marmer bekleed en in de keuken een nostalgische glazenkast.

Shanghai: op de Happy Street World Expo 2010 zijn de twee huizen Haarlemmerstraat 44 en 46 nagebouwd.

De Tol

Met de aanleg van de Zandvoortselaan werd om de kosten van de aanleg en onderhoud van de straatweg tolgeld geheven. Er waren twee Tolhuizen één bij de oude herberg het Haringbuijs en één op de hoek van de huidige Tolweg/ Zandvoortselaan. Begin 1914 werd de Tol opgeheven en het tolhuisje in Zandvoort werd in 1919 afgebroken. De Tolweg is vernoemd als herinnering aan de Tol.

De Kostverlorenstraat 1900 met op de voorgrond het Kostverlorenpark.

Het huis met de vijver.

De Kostverlorenstraat

De Kostverlorenstraat heeft diverse monumentale villa's. De villa nr 18 'Het huis met de vijver' voorheen villa 'Nevermind' werd in begin 1914 gebouwd op een duintop voor Nicolaas Adr. Bernard. Inmiddels is het huis geheel ingebouwd geraakt door de uitbreidingen van Zandvoort. De villa had aan de overkant van de weg een grote tuin met een vijver.

De Berk nr. 102

In de Kostverlorenstraat staan villa's met op de gevel bomennamen het zijn de nummers 100, 102, 115, 117.

Bij de kruising Kostverlorenstraat, Julianaweg, Van Uffordlaan staan in het plantsoentje twee bijzondere bomen: De Beatrixboom met op een paal het logo en een dode boom, na verwijderen van de bast, is de stam door een kunstenaar bewerkt.

De Beatrixboom is een *Tilia Americana Nova* (Lindeboom) en is in 1988 geplant als aandenken van de kroning van Beatrix als Koningin. Het materiaal van het embleem was brons en is in 2011 waarschijnlijk door koperdieven meegenomen. Op de Open Monumenten dag 2012 werd het embleem weer door de gemeente herplaatst.

De Beatrixboom

Boom als kunstwerk

Het huis van
Herman Heijerman.

5) Blijf aan de linkerkant van de Kostverlorenstraat lopen in de bocht aan de overkant van de straat op nr. 105.

Voorheen stond daar de woning van de toneelschrijver Herman Heijermans (1864-1924). Het bestuur van Genootschap Oud Zandvoort heeft in 1995 de Minister van W.V.C. verzocht de villa 'De Zandhoeve' aan te wijzen als beschermd monument.

Helaas is het GOZ niet gelukt om de villa te redden. In 1996 werd het pand gesloopt en kwam er een nieuwe villa voor in de plaats.

'De Klaproos' was een prachtige woning met veel grond er omheen.

6) Blijf aan de linkerkant van de Kostverlorenstraat lopen. Ter hoogte van de nieuwbouw stond vroeger het huis 'De Klaproos' en werd de straat Kostverlorenstraatweg genoemd.

Vakantiekolonie
Frisia later
kinderpension
Groot Kijkduin

7) U loopt nog steeds aan de linkerkant van de Kostverlorenstraat, ga naar de eerste straat links de Julianaweg en sla deze weg in. Op de hoek staat een monumentaal pand. Het was een vakantiekolonie genaamd Villa Frisia.

8) Loop de Julianaweg in en ga vervolgens naar de eerste straat rechts; de Emmaweg. Schuin op de hoek Julianaweg/Emmaweg stond een Gereformeerd kerkgebouw. Dit kerkje heeft nu de functie van wonen en er zijn appartementen in gevestigd.

Het pand is nu in woningen onderverdeeld en er is een dokterspraktijk in gevestigd

De voormalige Gereformeerde kerk

Gedenkstenen Hobbemastraat.

9) Loop de Emmastraat uit en steek recht de Koninginneweg over naar de Ostadestraat. Ga bij de eerste straat van de Ostadestraat naar rechts en loop dan de eerste straat links in naar de Hobbemastraat.

De gemeentewoningen in de Hobbemastraat zijn in 1914 gesticht door het gemeentebestuur Zandvoort. Op de muur van het laatste huis, rechts, is een plaquette en het jaartal te zien.

Het Diaconiehuis/Hulsmanhof

10) Loop de Hobbemastraat uit en ga dan naar rechts de Hulsmanstraat in.

Deze straat is vernoemd naar de Zandvoortse predikant Hulsman. Hij heeft veel voor de diaconie van de destijds Hervormde (nu Protestantse) kerk betekend. Hij was o.a. de initiatiefnemer van het Diaconiehuis (1899) die in de achterliggende Nieuwsstraat/Diaconiehuistraat werd gebouwd. In 1983 werd het gebouw afgebroken t.g.v. nieuwbouw voor één- en tweepersoonshuishoudens.

11) Na het bezichtigen van de 1ste steen loopt u langs de oostkant de Diaconiedwarstraat door. Dan neemt u de eerste straat links de Diaconiehuisstraat waar destijds veel winkels gevestigd waren.

Op de hoek van de straat stond bakker Keur en tegenover de bakker was kruidenier Zonneveld en iets verder de melkwinkel van Louis v.d. Mije.

De eerste steen is te vinden aan de ingang rechts naast de voordeur van het Hulsmanhof.

12) Als u een stukje door de Diaconiehuisstraat loopt gaat u naar rechts de Oosterstraat in en loopt u rechtdoor richting de Prinsesseweg. Waar nu een parkeerplaats is werd vroeger het Zwarte veldje genoemd.

13) Loop rechtdoor naar de Prinsesseweg richting Louis Davidsstraat.

Het Zwarte Veld is nog steeds het laagstgelegen gebied van Zandvoort en werd vroeger gebruikt als opvang voor het overtollige regenwater. Ook de houten rollen, die gebruikt werden om de bomschuiten over het strand naar zee te rollen, werden 's zomers ondermeer in het moerassig duingebied van het Zwarte Veld opgeslagen. In 1895 werd het eerste riool aangelegd en werd in het Zwarte Veld geloodst. Het Zwarte Veld is nu een parkeerterrein en eronder is een overloopbassin gemaakt.

Het Zwarte Veld

14) Als u op de Prinsesseweg voorbij het speeltuintje loopt, staat de millennium boom met een bijzonder hekwerkje er omheen.

Deze gedenkboom is een Tilia Cordata (Lindeboom) en is geplant tijdens het millennium 2000 en is nog niet zo oud. Deze boom heeft de kap voor het LDC-project overleefd en is op deze plek blijven staan.

15) Loop na de gedenkboom richting het Raadhuisplein, u bevindt zich in de Louis Davidsstraat.

De Louis Davidsstraat was voorheen de Tramstraat en is zo genoemd omdat het de eindhalte (1899-1955) was van de tram Amsterdam-Haarlem-Zandvoort. In 1966 werd de straatnaam door Heintje Davids (zuster van Louis) onthuld. Bewonder ook de bouwstijl van de huizen rechts aan de Louis Davidsstraat.

16) Vervolgens nadert u het eindpunt van route 2 Haarlemmerstraat; het Raadhuisplein.

